

Lausunto

31.01.2024

Asia: VN/23400/2023

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä työvoimapalveluiden uudelleen järjestämiseen liittyvien lakien, valmiuslain ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta

1. Järjestämisvastuun siirtoon liittyvät muutokset

a) Näkemyksenne asiakastietojen käsittelyä, käyttöoikeuksia, tiedonsaantioikeuksia sekä työvoimaviranomaisen hankkimia lisäosia koskevan sääntelyn täsmentämisestä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta: 112 §, 114 §, 120 §, 120 a § ja 125 §,

Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaanpanosta annetun lain muuttamisesta: 14 §,

Laki tulotietojärjestelmästä annetun lain 6 ja 13 §:n muuttamisesta annetun lain 13 §:n muuttamisesta):

Vaasan kaupungin lausunto on hyväksytty KH:ssa 22.1.2024. Lausunto on valmisteltu Vaasan kaupungin hyvinvointipalveluissa, ja valmisteluun on osallistunut myös talous- ja strategia palvelut, henkilöstöpalvelut sekä hallintopalveluiden toimijoita.

”4.1.3 Asiakastietojen käsittely ja valtakunnalliset tietojärjestelmäpalvelut

Asiakastietojen käyttötarkoituksia, tallennettavia tietoja ja käyttöoikeuksia koskevaa sääntelyä täydennettäisiin siten, että mahdollistettaisiin asiakastietojen käsittely ja tietojärjestelmäkokonaisuuden käyttö kehittämis- ja hallintokeskukselle kuuluvien työvoimapalveluihin liittyvien valtakunnallisten rekrytointipalvelujen sekä valtakunnallisen neuvontapalvelun hoitamiseksi.”

>Vaasan kaupunki pitää tätä tarpeellisena täydennyksenä, jotta työvoimaviranomaiset saavat kehittämis- ja hallintokeskukselta asianmukaiset tukipalvelut.

Lisäosia koskevan sääntelyn täydentäminen: Vaasan kaupunki pitää tärkeänä sitä, että tietosuojasiat ja niiden valvonta on huomioitu. Esityksen mukaan kehittämis- ja hallintokeskus valvoo

työvoimaviranomaisia mm. lisäosien tietosuojan osalta, mutta tästä esityksestä on vaikea hahmottaa, miten tietosuojan valvonta kokonaisuudessaan hoidetaan.

Vaasan kaupunki näkee, että lisäosia koskevassa sääntelyssä tulee ottaa huomioon järjestämisestä vastaavien kuntien ja kuntayhtymien eli työvoimaviranomaisten tosiasialliset mahdollisuudet kehittää kustannustehokkaaseen palvelutuotantoon tarvitsemiaan lisäosia ja vaikuttaa niiden integrointiin valtakunnalliseen asiakastietojärjestämään. Lain tulisi myös turvata työvoimaviranomaisten tosiasialliset mahdollisuudet vaikuttaa tietojärjestelmäpalveluiden kokonaisuuden kehittämiseen. Vaasan kaupunki arvioi, että valtakunnallisen neuvottelukunnan kautta nämä vaikutusmahdollisuudet jäävät melko heikoiksi. Jotta asetus olisi selkeä ja turvaisi työvoimaviranomaisten vaikutusmahdollisuudet, on syytä kiinnittää huomiota sen muotoiluun. (Esityksen sivulla 43 mainitaan: "Kehittämis- ja hallintokeskuksen tulisi ottaa työvoimaviranomaisten näkemykset huomioon.")

Hallituksen esityksen mukaiset muutokset nähdäksemme selkeyttävät lainsäädäntöä vain kehittämis- ja hallintokeskuksen näkökulmasta. Vaasan kaupunki haluaa nostaa esiin, että muutoksilla vahvistetaan kehittämis- ja hallintokeskuksen sääntelyvaltaa ja turvataan valtion budjettia, mutta huomioidaan heikosti kuntien/työllisyysalueiden toimintaedellytyksiä hoitaa uusia tehtäviä joustavasti ja kustannustehokkaasti digitalisaatiota hyödyntäen. Lisäosien käytön lopettamisen osalta Vaasan kaupunki pitää tärkeänä, että työvoimaviranomaisten kuuleminen ja korjaavien toimenpiteiden mahdollistaminen sisällytetään esityksen tarkentavien perusteluiden mukaisesti (120 a §.)

"4.1.4 Eures-työnvälitysverkosto Työvoimaviranomaiset nimitettäisiin Eures-asetuksen 10 artiklan 1 kohdan mukaisesti Euresjäseniksi nykyisten työ- ja elinkeinotoimistojen sijaan."

>Vaasan kaupunki näkee tämän muutoksen palveluiden järjestämisen kannalta oleellisena.

"4.1.5 Kehittämis- ja hallintokeskuksen oikeus saada tietoja tulotietojärjestelmästä "

>Vaasan kaupunki pitää ehdotettuja tietojensaantioikeuksien säädösmuutoksia välttämättöminä.

"4.1.8 Käyttöoikeus asiakastietojärjestelmään toimeenpanon valmistelussa"

> Vaasan kaupunki katsoo, että tämä voimaantulon säädös pitää saada voimaan viipymättä, jotta sujuvan siirtymän valmistelu voidaan turvata myös niillä työllisyysalueilla, joissa ei olla mukana kuntakokeiluissa. Arvioimme mukaan tiedonsaannin esteet ovat hidastaneet valmistelua jo vuonna 2023 ja tämä este pitäisi pikaisesti purkaa.

b) Näkemyksenne siirtävistä sopimuksista sekä tuki- ja korvauspäätöksistä

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta 10 ja 11 §):

”4.1.7 Työvoimaviranomaisille siirtyvät sopimukset sekä tuki- ja korvauspäätökset”

> Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan nämä ehdotetut selkeytykset ovat pakollisia sujuvan siirtymän ja kuntien taloudellisten edellytysten varmistamiseksi.

c) Näkemyksenne valtiolta kuntaan siirtynyttä henkilöstöä koskevaan muutosehdotukseen

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaansaattamisesta annetun lain muuttamisesta 6 §):

”4.1.6 Henkilöstön siirtyminen Henkilöstön siirtymistä koskevaa voimaansaattolain sääntelyä täydennettäisiin säännöksellä, jonka mukaan työvoimapalveluiden tuottamista koskevien järjestelyjen yhteydessä työllisyysalueen kuntien välillä tapahtuvat valtiolta siirtyneen henkilöstön siirrot katsottaisiin lain nojalla liikkeenluovutukseksi vuoden 2025 loppuun asti.”

>Vaasan kaupunki katsoo, että tämä muutos on välttämätön toimeenpanon kannalta miniminä, mutta olisi suotavampaa, että täydentävä säännös koskisi henkilöstön siirtoja koko siirtymäajan, eli vuoden 2026 loppuun asti. Vaasa arvioi, että koska siirtymäkaudella vuosina 2025–2026 rahoitus poikkeaa lopullisesta vuonna 2027 käyttöön tulevasta rahoitusmallista, taloudellisten resurssien riittävyys voi vaatia palvelurakenteen muutoksia myös vastuunsiirtojen osalta. Kaikkia muutostarpeita ei voida ennakoida, ennen kuin on käytettävissä vähintään yhden täyden vuoden toteumatiedot.

d) Näkemyksenne muista järjestämisvastuun siirtoon liittyvistä ehdotuksista:

”4.1.1 Sopimus viranomaistehtävien hoitamisesta ja työvoimaviranomaisen määritelmä Järjestämisvastuussa olevan kunnan tai kuntayhtymän mahdollisuutta sopia työvoimaviranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä kuntalain 54 §:n mukaisesti laajennettaisiin koskemaan järjestämislain lisäksi muussa laissa työvoimaviranomaiselle säädettyjä tehtäviä.-- Koska tehtävien siirtämistä ei rajattaisi järjestämislain mukaisiin työvoimaviranomaisen tehtäviin, poistettaisiin rajaus myös työvoimaviranomaisen määritelmästä. ”

>Vaasan kaupunki katsoo, että tämä muutos on palveluiden järjestämisen kannalta ehdottoman tarpeellinen.

2. Työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavat muutokset

Näkemyksenne työnhakijan palveluprosessiin ehdotettavista muutoksista

(Laki työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain muuttamisesta 32 §, 33 §, 44 - 47§ ja vastaavat muutokset laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta 2 luvun 6 §, 3 luvun 3 - 6 §):

”4.1.2 Työnhakijan palveluprosessi ja työnhakuvelvollisuus”

>Vaasan kaupunki pitää ehdotettuja muutoksia lyhyiden työttömyysjaksojen palveluprosessiin käytännöllisinä ja uskoo, että tämä muutos osin helpottaa resurssien kohdentamista palvelutarpeiden mukaisesti. Vaasan kaupunki näkee, että keskeytyksen jälkeen prosessin jatkaminen siitä, mihin prosessin vaiheeseen jäätiin, on palveluiden kohdentamisen ja asiakkaan palvelutarpeen kannalta kannatettava muutos palveluprosessin sääntelyssä.

>Vaasan kaupunki katsoo, että palveluprosessia koskevat, arviomme mukaan melko vähäiset, muutokset voitaisiin tehdä suoraan vuonna 2025 voimaan tulevaan järjestämislakiin. Tällä tavoin nykyisillä työvoimaviranomaisilla ja kuntien valmistelijoilla ei olisi jatkuvaa muutosten aiheuttamaa lisätyökuormitusta vuonna 2024. (Lakimuutokset vaativat tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden resursseja koko työvoimaviranomaispalveluiden ketjussa.) Heidän työaikaansa tarvitaan työllisyyden hoidon kokonaisuudistuksen ja palveluiden sujuvan siirron valmisteluun, lisäksi myös palveluiden siirtoon liittyvät YT-neuvottelut kuormittavat sekä valtion että kuntien henkilöstöä.

3. Muut ehdotettavat muutokset

a) Näkemyksenne työttömyysturvalakiin sisältyvistä muutoksista:

”2 a luku Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely 9 §. ”

>Vaasan kaupunki näkee, että virheellisten tietojen antaminen heikentää palveluiden oikea-aikaista kohdentamista, joten siihen liittyvien velvoitteiden tarkentaminen on tarpeellista.

b) Muut mahdolliset näkemyksenne esitysluonnoksesta:

Vaasan kaupunki haluaa korostaa, että palveluprosessin yksityiskohtainen määrittely säädösten tasolla ei edistä työllisyyspalveluiden kokonaisuudistuksen kustannustehokkuuden tavoitteita tai elinvoiman vahvistamisen tavoitteita. Tämä näkökulma on nostettu esiin jo kevään 2023 lausunnossamme (HE 207/2022), kuten myös Kuntaliiton ja useiden muiden kuntien lausunnoissa. Nähdäksemme tämän esityksen mukaisilla muutoksilla ei ole juurikaan toivottuja palveluiden sujuvoittamisen sekä joustavoittamisen vaikutuksia. Nykyisen hallitusohjelman norminpurkukirjauksiin nähden tämä esitysluonnos on Vaasan kaupungille pettymys.

”4.1.9 Monialaisen tuen yhteistoimintamallin organisointi Työllistymisen monialaisesta edistämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että todettaisiin asetettavien johtoryhmien enimmäismäärä ja edellytykset muodostaa johtoryhmä, johon kuuluisi useampi kuin yksi työvoimaviranomainen. Muutos selkeyttäisi yhteistoimintamallin organisointia koskevaa sääntelyä.”

>Vaasan kaupunki pitää useamman työvoimaviranomaisen mukana olon mahdollistavaa sääntelyä tarpeellisenä, ja näkee, että myös edellytysten tarkentaminen selkeyttää monialaisten palveluiden yhteistoiminnan organisointia, mutta enimmäismäärän lakitasoisen sääntelyn tarpeellisuutta kannattaa harkita.

”4.1.10 Palkkaturvahakemusten vastaanottaminen Palkkaturvalakia ja merimiesten palkkaturvalakia muutettaisiin siten, että palkkaturvahakemuksen voisi vuoden 2025 alusta lukien toimittaa kehittämis- ja hallintokeskuksen lisäksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetussa laissa tarkoitetulle työvoimaviranomaiselle. Muutos sujuvoittaisi asiakaspalvelua, kun hakemuksen voisi toimittaa työvoimapalveluiden järjestämisestä vastaavan kunnan tai kuntayhtymän viranomaisen lisäksi kunnan tai kuntayhtymän viranhaltijalle, joka järjestämislain 13 §:n 2 momentissa tarkoitetun sopimuksen nojalla hoitaa työvoimaviranomaisen tehtäviä.”

>Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan palveluiden järjestämisen näkökulmasta asiakaslähtöisyys on ensiarvoisen tärkeää ja uudistuksen yhtenä keskeisenä tavoitteena on ollut tuoda palvelut lähemmäs asiakkaita, tästä syystä Vaasan kaupunki pitää hyvänä, että säädöksiä tarkennetaan siten, että tehtäviä hoitavalla kunnallisella taholla on mahdollisuus hoitaa palvelut yhden luukun periaatteella.

”4.1.11 Muutokset valmiuslakiin”

>Vaasan kaupungin näkemyksen mukaan tämä on tärkeä täsmennys, jotta myös poikkeusolojen aikana vastuut ovat selkeät ja toimeenpanovaihe sujuu ripeästi.

Lisäksi Vaasan kaupunki haluaa myös nostaa esiin huolensa siitä, että esitysluonnoksessa ehdotetut muutokset eivät tuo muutosta kuntien taloudellisiin kannustimiin tai mahdollisuuksiin vaikuttaa työ- ja toimintakykyä edistävien palveluiden tarjontaan. Ehdotetut muutokset eivät myöskään luo mitään kannustimia hyvinvointialueille työllisyyden hoitoon osallistumiseen, vaan kannusteet jäävät edelleen vain kuntien rahoitusmalliin työttömyysturvamaksuosuuksien aikaistamisen ja kasvattamisen muodossa.

Pihlaja Mira
Vaasan kaupunki - Vasa stad